

Zpráva o činnosti výboru Uměleckohistorické společnosti pro valnou hromadu UHS 22. června 2021

Vážené a milé kolegyně, vážení a milí kolegové, milí přátelé!

Předchozí valná hromada Uměleckohistorické společnosti 20. září 2020 v Národním technickém muzeu v Praze zvolila tajnou volbou jedenáctičlenný výbor ve složení Štěpánka Bielešová, Hana Buddeus, Jan Dienstbier, Vít Havránek, Johana Lomová, Martin Mádl, Anežka Mikulcová, Anna Pravdová, Jan Skřivánek, Rostislav Švácha a Vít Vlnas. Členové výboru pak zvolili předsedou Rostislava Šváchu, místopředsdkyní Annu Pravdovou, jednatelkou se stala Anežka Mikulcová. Finanční a organizační záležitosti pomáhá výboru řešit jeho dlouholetá spolupracovnice Kristina Uhlíková jako hospodářka.

Výbor se scházel pravidelně každý měsíc, v říjnu a listopadu ještě naživo, od prosince 2021 dodnes on-line vzhledem k protiepidemickým opatřením. Technicky tyto schůze on-line zajišťovali členové výboru Jan Dienstbier a Martin Mádl. Oba tito kolegové rovněž obstarávají newsletter UHS (Jan Dienstbier) a nové pěkné webové stránky UHS, které vytvořil Martin Mádl z vlastní iniciativy za pomoci Terezy Hrdličkové a dalších obětavých studentů. Vzhledem k tomu, že od poslední valné hromady uplynulo teprve devět měsíců, výbor ještě nestačil splnit všechny úkoly, které si na svých schůzích předsevzal, a to zejména vydání nového dvojčísla *Bulletinu UHS*, na němž ale usilovně pracuje. Další iniciativy výboru však k výsledkům dospěly nebo k nim brzy dospějí. Dovolte mi proto seznámit Vás, milé kolegyně a kolegové, o jaké iniciativy šlo nebo jde.

V první řadě se výbor zabýval přípravou VII. sjezdu UHS, který, jak všichni doufáme, proběhne v září 2021 naživo na půdě Fakulty umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Děkujeme děkanovi této fakulty doc. Pavlu Mrkusovi a prof. Michalu Kolečkovi, že nám pro sjezd poskytli prostor na jejich škole. Volbou místa tohoto sjezdu chceme dát najevo, že nás zajímá práce našich kolegyň a kolegů i mimo tradiční centra našeho oboru. Lpíme též na tom, aby se tam sjezd konal za fyzické účasti nás všech, protože jedině průběh sjezdu tête-à-tête umožní živé debaty a posílí vazby uvnitř naší profese. Pokud by proto epidemie koronaviru průběh sjezdu naživo znemožnila, patrně bychom ho odložili.

Jak nepochybně víte, valná hromada v září 2020 vybrala za téma sjezdu *Infrastruktury (dějin) umění*, předložené našimi členkami Hanou Buddeus, Johankou Lomovou, Anežkou

Bartlovou, Jitkou Šosovou a Veronikou Rollovou, z nichž dvě prvně jmenované jsou i členkami nynějšího výboru. V průběhu uplynulých devíti měsíců byly stanoveny náplně jednotlivých sekcí i jejich předsedkyně a předsedové, zveřejněny výzvy kolegyním a kolegům k aktivní účasti na sjezdu, jmenován přípravný i organizační výbor i vybráni jednotliví aktivní účastníci. Zároveň se ladí doprovodný program, včetně exkurze. Zdá se tedy, že by v září v Ústí nad Labem mělo vše náležitě proběhnout. Stojí též za připomenutí, že o náš sjezd projevil zájem Český rozhlas Vltava, v jehož rubrice Akcent vystoupili 15. března 2021 členové výboru Hana Buddeus, Johanka Lomová a Vít Vlnas a informovali posluchače o jeho přípravě pod působivým mottem „Máme povinnost oslovovat veřejnost srozumitelným jazykem“.

Druhým důležitým úkolem výboru se stala příprava dnešní valné hromady. Výbor se shodl na tom, že náplní odborné části tohoto setkání bude aktuální téma *digitalizace ve vztahu k dějinám umění a kulturnímu dědictví*, a děkuje kolegyni Kateřině Horníčkové, že se ujala její organizace. Náležitou péči výbor samozřejmě věnoval i výběru kandidátů a laureátů Ceny Josefa Krásy a Ceny Uměleckohistorické společnosti, které udílíme na valné hromadě každý rok.

Nezanedbatelnou pozornost výbor věnoval dalším položkám v bohaté agendě naší společnosti. Už v minulém období se věnoval dění v pražské Národní galerii a v její Garanční radě, do které vyslal tehdejšího předsedu Uměleckohistorické společnosti Radima Vondráčka jako svého zástupce. V období aktuálním se výbor shodl na názoru, že kolega Vondráček bude naši společnost dobře zastupovat i dnes. Na schůzi 23. dubna 2021 výbor vyslechl podrobnou informaci kolegy Vondráčka o událostech v Garanční radě a vyslechl od něj ujištění, že zprávy o její práci bude od něho získávat i nadále, aby tak mohl na vývoj v Národní galerii neprodleně reagovat, pokud by to bylo nutné.

V listopadu 2020 vyslovil výbor UHS morální podporu Spolku Za záchranu rodného domu Jana Zrzavého, z. s., který se dostal do sporů s vedením obce Okrouhlice a to mu znemožnilo pečovat náležitě o památku tohoto velikého českého malíře. Iniciativa Uměleckohistorické společnosti měla v místě velký ohlas, reagoval na ni starosta obce Okrouhlice i různá média. Zásadní zlepšení však v této věci dosud nenastalo a výbor se jí proto bude nadále zabývat.

Na podnět místních muzejních pracovníků vyzval výbor v prosinci téhož roku zastupitele města Nymburka a Správu železnic, aby nedopustili demolici výpravní budovy tamějšího

železničního nádraží z roku 1871. Jde o neorenesanční nádražní budovu, příznačnou pro stavby tohoto typu z éry Rakouska-Uherska a spojenou s památkou spisovatele Bohumila Hrabala. Ředitele Správy železnic jsme též upozornili na fakt, že demolice nebo poškozování hodnotných nádražních budov se už u nás stává závažným kulturním problémem. Naše iniciativa zůstala bez písemné odezvy, nádraží však naštěstí doposud stojí.

Patrně nejvýraznější akcí tohoto obranného druhu podnikli členové našeho výboru v květnu 2021. V médiích se předtím objevily vizualizace rozsáhlých terasových staveb pod nábrežní stěnou Smetanova nábreží v Praze na Starém Městě, nedaleko Karlova mostu. Tyto stavby by znemožnily výhled na nejkrásnější pražské panorama s Malou Stranou a Pražským hradem a poškodily by i kompozici Smetanova nábreží, navrženého před polovinou 19. století architektem Bernardem Grueberem. Po protestech v tisku proti tomuto záměru a po oslovení primátora Zdeňka Hříba a starosty Prahy 1 Petra Hejmy našimi dopisy se kolega Martin Mádl rozhodl zorganizovat 19. května 2021 kolokvium on-line o Smetanově nábreží, na němž kromě něho vystoupili kolegové Jindřich Vybíral a Richard Biegel spolu s architektkou doc. Pavlou Melkovou, se zástupci Institutu plánování a rozvoje a se studenty FAMU hájícími javor pod domem Bellevue. Na naše dopisy primátorovi a starostovi Prahy 1 jsme odpovědi dostali, na kolokvium se však reprezentanti města Prahy a městské části Praha 1 většinou nenapojili. Kolokvium přesto sledovalo poměrně početné publikum. Informaci o jeho průběhu přinesl 22. 5. 2021 deník *Právo*. Podle sdělení starosty Hejmy, proneseného před kolokviem, není uvedený projekt terasových staveb předmětem jednání, což však naše obavy o osud Smetanova nábreží dostatečně nerozptyluje a budeme proto události kolem tohoto citlivého místa pražské památkové rezervace dále sledovat.

Vážené kolegyně, vážení kolegové, v období od září 2020 dodneška se výbor UHS zabýval mnoha dalšími záležitostmi. Probíral obsah chystaného dvojčísla *Bulletinu UHS*. Jeho zástupci Anna Pravdová a Vít Vlnas zasedli v komisi Baderova stipendia pro naše mladé kolegyně a kolegy. Výbor též ověřil a rozšířil seznam našich partnerských institucí, z čehož plynou pro členy Uměleckohistorické společnosti nezanedbatelné výhody ohledně vstupu do muzejních a galerijních expozic. Za svůj hlavní úkol však výbor pokládal přípravu VII. sjezdu Uměleckohistorické společnosti v Ústí nad Labem a tomu odpovídala míra úsilí a množství času do přípravy tohoto sjezdu vložené.

Uplynulých devět měsíců od poslední valné hromady bylo pro celý náš obor těžkou zkouškou. Někteří z nás se nakazili koronavirem. Ti z nás, kdo vyučují na vysokých nebo na středních školách, museli přejít na výuku on-line, která neskýtá takové didaktické možnosti

jako vyučování s fyzicky přítomnými studenty. Zvláště obtížné období prožili pracovníci muzeí a galerií, jejichž výstavní prostory byly během epidemie zavřené a to pro mnohé výstavní projekty znamenalo, že se veřejnost s jejich výsledky vůbec neseznámí. Stejnou měrou nás však asi trápil laxní a přehlíživý postoj vysoké politiky ke kultuře jako celku. Rozhodně nelze říci, že by starosti této sféry lidských aktivit naše politiky zajímaly ve stejné míře jako například starosti sportu. To všechno však pro nás nebylo důvodem k nějaké rezignaci. Náš výbor pracoval, jak nejlépe uměl, a my věříme, že se stejným zaujetím pracovaly všechny kolegyně a všichni kolegové v našem oboru. Doufáme, že nynější valná hromada se pro tuto práci stane nezanedbatelnou vzpruhou, a těšíme se, že se s vámi se všemi budeme moci sejít osobně v září na sjezdu.

Prof. PhDr. Rostislav Švácha, CSc., předseda UHS

PhDr. Anna Pravdová, Ph.D., místopředsedkyně UHS

Mgr. Anežka Mikulcová, Ph.D., jednatelka výboru UHS

V Praze 22. června 2021

Zpráva o hospodaření UHS

Počet členů UHS činí celkem 140, z toho 40 jsou noví členové za poslední rok. 36 z celkového počtu členů jsou studenti, to znamená registrovaní členové, kteří nemohou volit a být voleni do spolkových orgánů, jinak mají všechna práva stejná, včetně plné účasti na valné hromadě i s diskusí.

Hlavní zdroj financování všech aktivit tkví ve výběru členských příspěvků. Druhým zdrojem příjmů jsou dotace Rady vědeckých společností na vydávání *Bulletinu UHS* (20 000,- Kč) a na pořádání 7. sjezdu historiků umění (40 000,- Kč). Hlavní výdaje se týkaly v roce 2020 především vydávání *Bulletinu UHS* (27 250,- Kč) a pronájmu sálu pro valnou hromadu, v roce 2021 zatím výroby karet pro nové legitimace (9 378,- Kč).

Stav účtu ke konci roku 2020 byl 14 460,- Kč, v současnosti je zůstatek po přijetí zmiňované dotace RVS 93 310,- Kč.

Mgr. Kristina Uhlíková, Ph.D.

V Praze 22. června 2021